

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 876/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Yhdysvaltain NSA:n harjoittaman vakoilun mahdollisista vaikutuksista HX-hävittäjähankintaan

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Markus Mustajärven /vas ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 876/2020 vp:

Miten Suomessa varmistetaan, että ulkomaalainen tiedustelupalvelu ei pääse käsiksi sellaiseen salattavaan tietoon, jolla voidaan vaikuttaa Suomen hävittäjähankintaan,

kuinka hävittäjähankinnassa turvataan kaikkien tarjoajien tasapuolinen kohtelu ja

onko Tanskassa paljastunut vakoilutapaus jo vaikuttanut jo Suomen tarjouskilpailuun?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Puolustusvoimissa käsitellään runsaasti salassa pidettävää turvallisuusluokiteltua tietoa, minkä vuoksi tietoturvallisuuteen ja siihen perehdyttämiseen kohdistetaan erityistä huomiota. Henkilöstön tietoisuus turvallisuudesta on keskeistä, ja asiakirjasalaisuuden noudattamista ja tietoturvallisuustoimenpiteiden toteuttamista valvotaan järjestelmällisesti.

Turvallisuusluokiteltua tietoa käsittelevät turvallisuuskoulutetut ja turvallisuusselvitetyt henkilöt. Heille on erikseen myönnetty käsittelyoikeudet kyseiseen tietoon. Sähköinen tiedonkäsittely toteutetaan tiedon turvallisuusluokan edellyttämässä hyväksytyssä tietojärjestelmässä tai salattuna erillislaitteilla. Myös käytettävien tilojen fyysiset turvallisuusvaatimukset on tarkasti ohjeistettu.

Hanketurvallisuudesta ja tietoturvasta huolehtiminen on ollut kiinteä osa HX-hanketta heti sen käynnistyspäätöksestä lähtien. Turvallisuustyön lähtökohtana HX-hankkeessa on yleinen hanketurvallisuus, tiedon suojaaminen ja tietoon pääsyn rajaaminen. Hankkeen kaikilla organisaatioyksiköillä on käytössään turvallisuuden erityisosaajia, jotka kouluttavat hankkeen henkilöstöä erilaisiin uhkiin ja niiltä suojaaviin turvallisuustoimiin. Hankkeen turvallisuutta seurataan hankejohdossa säännöllisesti.

HX-hankkeen turvallisuuden varmistamiseksi hankkeelle on laadittu oma erillinen turvallisuusohjelma. Turvallisuusluokitellun tiedon käsittely on tarkasti ohjeistettua ja siinä on otettu huomioon sekä kansalliset säädökset että Suomeen kohdistuvat kansainväliset tietoturvallisuusvelvoitteet. Hankkeessa tehdään jatkuvaa ja systemaattista turvallisuustoiminnan kehitystyötä.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 876/2020 vp

Tanskan hävittäjähankeeseen liittyvät tapahtumat eivät vaikuta Suomen HX-hankeeseen millään tavoin. Ottamatta kantaa siihen mitä Tanskassa on tapahtunut, voi Suomen osalta todeta sen, että toiminnan turvallisuusnäkökohdat on jo lähtökohtaisesti hyvin huomioitu eikä mediassa uutisoidut asiat aiheuta muutoksia toimintatapoihimme.

HX-hanke on oma tarjouskilpailunsa, jonka tuloksena Suomen pitää löytää viidestä HX-vaihtoehdosta se ratkaisu, joka tuottaa parhaan mahdollisen suorituskyvyn Suomen puolustusjärjestelmälle. Puolustushallinnon vastuulla on varmistaa myös, että Suomen lupaus avoimesta, tasapuolisesta ja syrjimättömästä tarjouskilpailusta toteutuu käytännössä.

Hanketta valmistelee satakunta maamme parasta ilmasodan, huoltovarmuuden, lentotekniikan ja puolustustamateriaalihankintojen asiantuntijaa virkavastuulla. Pitkään hankkeen parissa työskennelleet henkilöt tuntevat hankkeen valmistelun pelisäännöt ja päätösmallin arviointikriteerit läpikotaisesti. HX-hankkeen kokoisessa hankkeessa yksittäisten epäasiallisten vaikuttamisyritysten onnistuminen onkin epätodennäköistä, sillä valmistelua ja sen tasapuolisuutta valvotaan monessa portaassa puolustushallinnossa – aina virkamieskollegan tasolta lähtien – ja laajemminkin valti-onhallinnossa.

Puolustushallinnon sisäisen valvonnan lisäksi HX-hankkeen etenemistä seurataan myös ulkopuolisen asiantuntijaorganisaation Deloitteen toimesta, joka seuraa myös hankintamenettelyn tasapuolisuutta. Deloitte ei ole raportoinut tasapuolisuuteen liittyvistä epäkohdista. Myös HX-tarjoajilta saadun palautteen perusteella hankkeen toteutus on ollut läpinäkyvää ja tasapuolista. Moitteita ei ole myöskään tullut turvallisuuteen liittyen.

HX-hanke on edennyt suunnitelmallisesti jo useamman hallituksen ajan. Tarjouskilpailu on piakkoin kääntymässä loppusuoralle, kun lopulliset tarjouspyynnöt saadaan matkaan parin kuukauden kuluessa. Hankkeen eteneminen vaikeasta koronatilanteesta huolimatta on Suomen puolustuskyvyn näkökulmasta tärkeä asia.

Tärkeä asia on myös se, että hankintapäätös tehdään suorituskykyyn perustuen. Hävittäjien lukumäärä ja niiden kyvykyys ovat nimittäin ratkaisevia sekä puolustuksemme uskottavuuden, että varsinaisen puolustuskyvyn näkökulmasta. On selvää, että keskustelu hankinnan ympärillä tulee jatkumaan, mutta asiantuntijoille kannattaa antaa tässä vaiheessa työrauha. Suosikkeja ei ole.

Helsingissä 7.12.2020

Puolustusministeri Antti Kaikkonen